

Романюк Лілія,

студентка 2 СТН курсу ОС «Бакалавр»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: **Стендер С.В.,**
к.е.н., доцент кафедри обліку, оподаткування та
технологій електронного бізнесу,
Подільський державний аграрно-технічний
університет,
м. Кам'янець-Подільський

ОЦІНКА СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ТА ВИЯВЛЕННЯ ЗОН РИЗИКУ

Сучасний етап розвитку вітчизняної економіки пов'язаний з кардинальними змінам в структурі та формах власності, а також в організації та управлінні виробництвом. Це зумовлює необхідність вдосконалення системи облікової інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень.

Реформування бухгалтерського обліку в Україні є складовою частиною заходів, орієнтованих на впровадження економічних відносин ринкового спрямування. Трансформація обліку здійснюється в рамках реалізації стратегічного курсу нашої держави на інтеграцію до світового економічного простору, що передбачає адаптацію законодавства України до європейського рівня [2].

Розвиток ринкових відносин в економіці держави об'єктивно веде до полярності інтересів між виробниками, споживачами та державою. Наприклад, створення відкритих акціонерних товариств призвело до зіткнення інтересів акціонерів та управлінців (менеджерів). У зв'язку з цим виникла потреба у незалежному контролі діяльності господарюючих суб'єктів, який би забезпечив підтвердження достовірності їх фінансових звітів. Цей вид діяльності отримав назву „аудит”.

У відповідності з вимогами аудитор повинен мати достатню уяву про структуру внутрішнього контролю клієнта перед складанням плану аудиторської

перевірки. Достатня уява про структуру контролю дозволяє аудитору визначити типи можливих відхилень, ступені ризику і розробити методику проведення перевірки для їх виявлення.

Аудитор отримує уяву про клієнта, визначаючи особливості заходів і процедур стосовно до кожного елементу структури контролю, і, вивчаючи, чи працюють вони в дійсності, тобто чи використовуються вони на підприємстві. Уява про структуру контролю, необхідного при складанні плану проведення аудиторської перевірки (тобто для встановлення і прийняття відповідних дій при визначенні можливості відхилення матеріалів) формується на основі раніше накопиченого на підприємстві досвіду використання результатів аудиторської перевірки за минулий рік, на основі анкетування персоналу фірми-клієнта, спостереження за виконанням персоналом своїх обов'язків і аналізу підготовленого напередодні клієнтом опису заходів і процедур, а також іншої документації. Для отримання свідчення про правильне використання заходів і процедур аудитор аналізує записи, документи, звіти.

Одним з етапів процесу планування – оцінка системи внутрішнього контролю, основна мета якої – створення основи для планування аудиторської перевірки, а також визначення виду, часу проведення, об'єму аудиторських процедур, які знаходять своє відображення в аудиторській програмі. Тому характер і якість перевірки багато в чому будуть залежати від того, наскільки грамотно та достовірно аудитор вивчить систему внутрішнього контролю.

Система внутрішнього контролю може рахуватися ефективною, якщо вона своєчасно попереджає про виникнення недостовірної інформації, та виявляє її. Оцінюючи ефективність системи внутрішнього контролю, аудиторська організація повинна зібрати достатню кількість аудиторських доказів. Якщо аудиторська організація вирішує покластися на систему внутрішнього контролю і систему бухгалтерського обліку для отримання достатнього ступеню впевненості в достовірності бухгалтерської звітності, вона повинна відповідним шляхом скорегувати об'єм аудиторської перевірки.

Аудиторський ризик – це ризик того, що аудитор може висловити неадекватну думку у тих випадках, коли в документах бухгалтерської звітності існують суттєві перекручення, інакше кажучи, за невірно підготовленою звітністю буде представлено аудиторський висновок без зауважень. Тому аудитор повинен проаналізувати степiнь ризику перед проведенням перевірки [1].

Для того щоб запобігти аудиторському ризику або зробити його мінімальним, аудитор має визначити оптимальний обсяг інформації для дослідження, щоб він міг взяти на себе професійну відповідальність. При цьому вартість доказів (свідочтв) має бути мінімальною.

Аудиторський ризик пов'язаний з внутрішньогосподарським ризиком. Щоб оцінити на початку ризик аудитор має вивчити фактори, які створюють ризик, а саме: характер бізнесу клієнту, чесність адміністрації, результати попереднього аудиту, первинний і вторинний аудит, професіоналізм бухгалтерських кадрів, вірогідність привласнення коштів, достовірність сальдо на рахунках бухгалтерського обліку. Аудитор повинен оцінити перелічені фактори і вирішити, який із них найбільш важливий для наступного врахування при визначенні аудиторського ризику.

В додатку 1 Національний норматив аудиту № 12 “Листок оцінки власного ризику і ризику невідповідності внутрішнього контролю” наведений перелік питань, відповіді на які дозволяють оцінити свій ризик. Для основних засобів це, наприклад, такі питання: чи проводиться періодична інвентаризація рухомих основних засобів, чи дотримуються метод нарахування амортизації та параметри основних засобів, проведена чи ні класифікація основних засобів, чи списані з балансу залишкова вартість основних засобів 2 і 3 групи проданих (ліквідованих) та ін [3].

Після завершення аналізу ризику та перевірки системи внутрішнього контролю аудитори, опираючись на попередні дані про економічного суб'єкта та результатах проведених аналітичних процедур, можуть приступити до розробки загального плану і програми аудиторської перевірки. Створений

безпосередньо перед проведенням перевірки план визначає послідовність дій аудитора, тобто в яких напрямках і з якою інтенсивністю буде проводитися перевірка. Для кращого огляду і раціональної постановки задач можуть використовуватися графіки, діаграми і комп'ютерні системи.

Список використаних джерел

1. Баришников Н.П. Организация и методика проведения общего аудита. М.: Изд. дом “Филинь”, Рилант, 2000. 656с.
2. Бутинець Ф.Ф. Аудит: підр.для студ. Жит.: ПП., “РУТА”, 2012. 672с.
3. Давидов Г.М. Аудит: навч. посіб. К.: Т-во “Знання”, КОО, 2017, 363с.
4. Зубілевіч С.Я, Голов С.Ф. Основи аудиту. К.: Либідь, 1996. 267с.
5. Кулаковсько Л.П., Піча Ю.В. Основи аудиту: навч. посіб. для студ. Львів: Піча Ю.В., 2016. 504с.
6. Усач Б.Ф. Аудит: Навч. посіб. К.: Знання-Прес, 2016. 233 с.